

Budsjett 2026

Kommunedirektørens forslag

Presentasjon 4.11.25

Budsjett 2026

- Bygger på forslag til statsbudsjett 2026 og økonomiplan 2026-2029
- Er i hovedsak justert for lønns- og prisvekst
- Dagens gode tjenestetilbud er videreført
- Bo og mestring går fra å kjøpe heldøgns omsorgstjenester fra ekstern leverandør til å drifte ett tiltaket i egen regi fra 1.1.26. Mål: På sikt løse disse tjenestene med egne ressurser.
- Hjemmetjenester og Oppdal Helsesenter slått sammen til en enhet; Helse og omsorg.
- Drivdalen oppvekstsenter og Midtbygda oppvekstsenter slått sammen til en enhet: Drivdalen og Midtbygda oppvekstsentre.
- Investeringsbudsjettet: Overtakelse av omsorgsboliger i 2027 i stedet for 2026.

Fortsatt stram kommuneøkonomi

- KS har gitt innspill til finanskomiteen på Stortinget: Behov for økte overføringer til kommunesektoren
- Enhetene melder om en stadig mer krevende hverdag: Høyere forventninger til kommunens tjenesteyting og strammere økonomiske rammer gir økt press på tjenestene, noe som gjør det mer utfordrende å holde budsjettet.
- Kommunedirektøren forventer stram kommuneøkonomi i årene framover, noe som bl.a. har sammenheng med nasjonal prioritering av forsvar og beredskap.
- Stram kommuneøkonomi fører til behov for å rendyrke kommunens primæroppgaver og håndtering av flere oppgaver med samme antall ansatte.
- Økonomisk handlingsrom: endre eiendomsskatten, foreta strukturendringer, endre avdragstiden på lån, gjennomføre strengere politiske prioriteringer.

KS: Forventningsgapet (kilde: KS.no)

- Gapet mellom det som forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelig.
- Forventningene kan være hos og mellom folkevalgte, innbyggere og nasjonale myndigheter.

- KS sine innspill til å håndtere forventningsgapet:

se på organisering av tjenestene, se på måten oppgavene løses på, ledere og medarbeidere må tenke nytt, arbeidstakers kompetanse må utvikles og kompetansen må utnyttes mest mulig effektivt. Det vil også være nødvendig med raskere omstilling og mobilisering av ressurser, både i og utenfor egen virksomhet.

Forventningsgapet

- Kommunedirektøren mener at forventningsgapet også kan reduseres ved at innbyggere får bedre forståelse / innsikt for hvordan samfunnsendringene påvirker kommunens tjenester. I den sammenheng ønsker kommunedirektøren økt fokus på kommunikasjon ut mot innbyggerne, politikere og ansatte i den hensikt å informere om hvilke rammer og prioriteringer kommunen må forholde seg til.
- Vi må skape en felles forståelse av situasjonsbildet fra politikere, ansatte, ledelse, tillitsvalgte og innbyggere

En kommisjon skal foreslå endring i den statlige styringen av kommunesektoren:

«Regjeringa har sett ned ein kommisjon som skal foreslå endringar i den statlege styringa av kommunesektoren som legg til rette for god ressursbruk, fleksibel bruk av personell og effektiv oppgåveløysing i kommunesektoren. Kommisjonen skal òg vurdere og foreslå tiltak om det er andre forhold som bind kompetanse unødvendig, bidrar til unødvendig høge kostnader eller lite effektiv oppgåveløysing i kommunar og fylkeskommunar. Kommisjonen skal etter planen levere ein første rapport før jul i år, medan neste rapport skal kome i 2026.»

Kilde: Prop. 1 S (2025 - 2026), Kommunal- og distriktsdepartementet, kapittel 1.1 Kommunesektoren sine inntekter i 2026

Regjeringen har en klar forventning om at kommunene tilpasser driften til økonomiske rammebetingelser:

«Regjeringa vil streke under at kommunane og fylkeskommunane har eit sjølvstendig ansvar for å tilpasse aktivitetsnivået til inntektene dei har gjennom kloke prioriteringar, nødvendige omstillingstiltak og god økonomistyring, slik at drifta er berekraftig over tid. Kommunane og fylkeskommunane kan ut frå lokale behov og vurderingar bruke handlingsrommet til å betre den økonomiske balansen eller betre tenestetilbodet.»

Kilde: Prop. 1 S (2025 - 2026), Kommunal- og distriktsdepartementet, kapittel 2.2 Kommunesektoren sine inntekter i 2026

Utfordringer

- Fortsatt stram kommuneøkonomi.
- Mangel på, og kamp om, arbeidskraften.
- Meget store fremtidige investeringer innen helse- og omsorgssektoren og ungdomsskolen, med tilhørende økte drifts- og finansutgifter.
- Endring i befolkningssammensetningen vil føre til behov for å prioritere annerledes mellom sektorene.
- Kommunedirektøren vil følge opp kommunestyrets vedtak i økonomiplanen om å legge PWC-rapporten, Kunnskapsgrunnlaget for fremtidig organisering, til grunn når det innarbeides omstillingstiltak i økonomiplanen for 2027-2030.
- Økonomiplanen 2026-2029 sitt viktigste budskap: organisasjonen må allerede nå begynne å forberede seg på håndteringen av de økonomiske virkningene av de store satsingene på eldreomsorgen og ungdomsskolen.

Utfordringer

- For å komme i mål må alle ledd bidra konstruktivt til gode løsninger basert på felles situasjonsforståelse
 - Politisk nivå
 - Ledelse
 - Ansatte
 - Tillitsvalgte
- Kommunedirektøren har gitt enhetslederne følgende oppdrag:
 - være en organisasjon – samhandle og se ressursbruken på tvers av tjenester og enheter
 - tenke nytt, mer digital samhandling og utvise endringsvilje

Dvs.: Vi må starte å jobbe annerledes og utvise endringsvilje.

Budsjett 2026 oppsummert

- Oppdal kommune viderefører et godt tjenestetilbud
- Gode ledere og medarbeidere som bidrar til gode tjenester
- Oppfyller finansielle måltall
- Har økonomiske reserver
- Vi har begynt å forberede oss på de store satsingene på eldreomsorgen og ungdomsskolen
- Vi har begynt å organisere oss på en mer framtidsrettet og effektiv drift av Oppdal kommune

Foto: Drivdalen oppvekstsenter

Samlet sett et godt budsjett

Oppdal kommune

Nærmere om Budsjett 2026

v/økonomisjef

Svaret er Økonomistyring i alle ledd 🤔

Økonomiplanen 2026-2029 sitt viktigste budskap: organisasjonen må allerede nå begynne å forberede seg på håndteringen av de økonomiske virkningene av de store satsingene på eldreomsorgen og ungdomsskolen.

Hva kjennetegner kommuner som har god økonomistyring?

Gode rutiner • Problemer blir løpende identifisert • Analyserer og iverksetter raskt tiltak	Kommunen erkjenner eget ansvar
	Lærer av «de beste»
Problemer får ikke anledning til å utvikle seg over tid	Godt samarbeid POL-ADM

Kilde: Eivind Dale, kommunal- og distriktsdepartementet

Sagt på en annen måte: God økonomistyring er avhengig av

- god faglig og personalmessig ledelse
- felles forståelse av situasjonsbildet fra politikere, ansatte, ledelse og tillitsvalgte

Oppdal kommune

Nøkkeltall fra Budsjett 2026

- Forslag til statsbudsjett 2026: Kompensasjon for lønns- og prisvekst 3,5% (deflator)
- 949 millioner kroner i drifts- og finansinntekter, herav 627 millioner kroner i overføringer fra staten (frie inntekter: skatt og rammetilskudd)
- 935 millioner kroner i drifts- og finansutgifter, herav ca. 582 millioner kroner i utgifter til lønn og sosiale utgifter
- 572 faste årsverk fordelt på 754 ansatte
- 643 millioner i lånegjeld 31.12.26

Antall innbyggere påvirker frie inntekter

7 408 innbyggere 31.12.24

7 411 innbyggere 30.6.25 (grunnlag for utgiftsutjevning i budsjett 2026)

7 452 innbyggere 1.1.26 (anslag, grunnlag for inntektsutjevning i budsjett 2026)

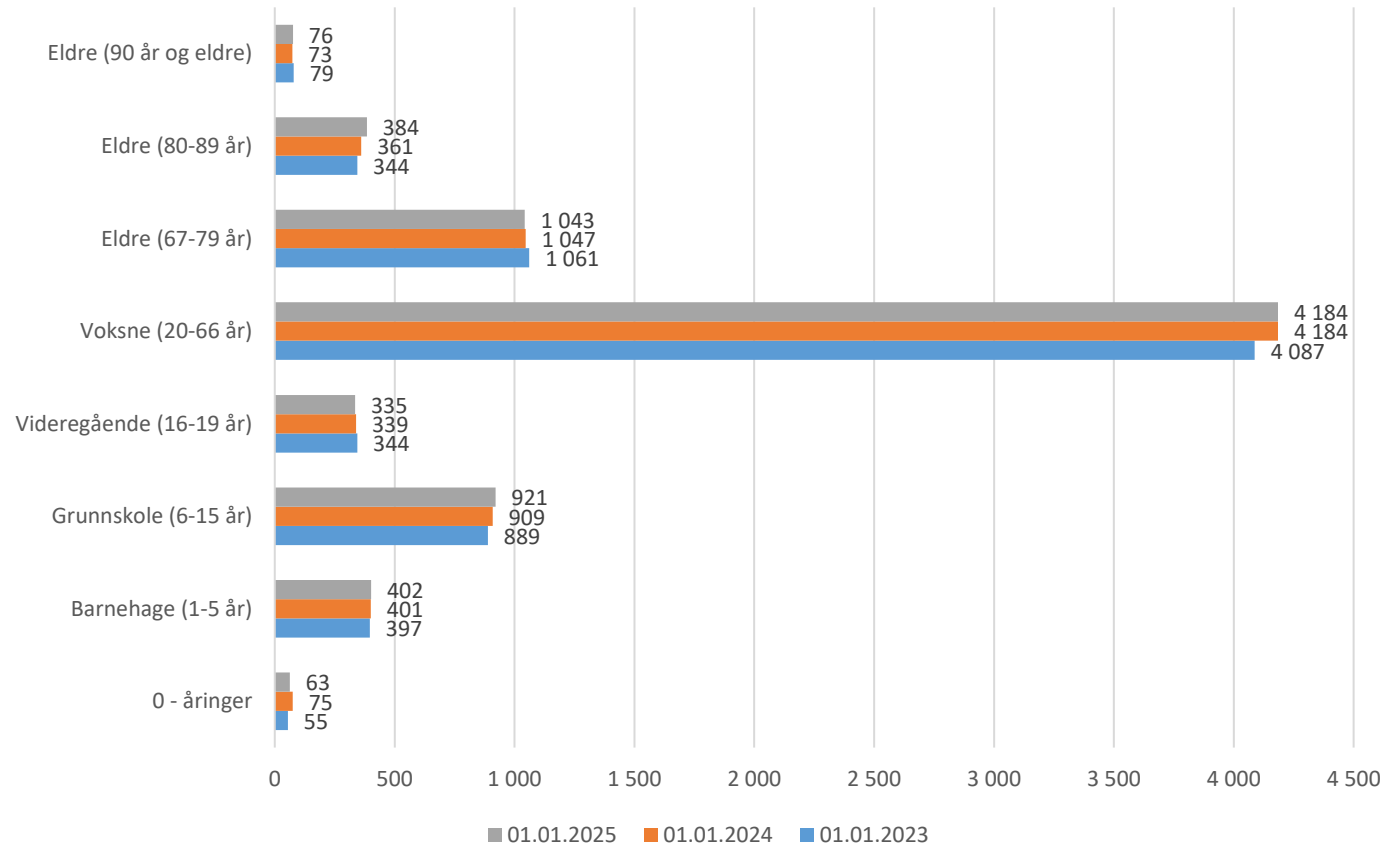
Fødselsoverskudd og netto innvandring/flytting

	2021	2022	2023	2024
Folketall ved inngangen av året	6 981	7 066	7 256	7 389
Fødte	72	53	75	60
Døde	67	64	89	70
Fødselsoverskudd	5	-11	-14	-10
Innvandring	83	184	107	71
Utvandring	28	22	51	35
Innflytting, innenlands	256	274	329	251
Utflytting, innenlands	229	234	231	258
Netto innvandring og flytting	82	202	154	29
Folkevekst	85	190	133	19
Folketallet ved utgangen av året	7 066	7 256	7 389	7 408

Alderssammensetning

Innbyggere fordelt på alder

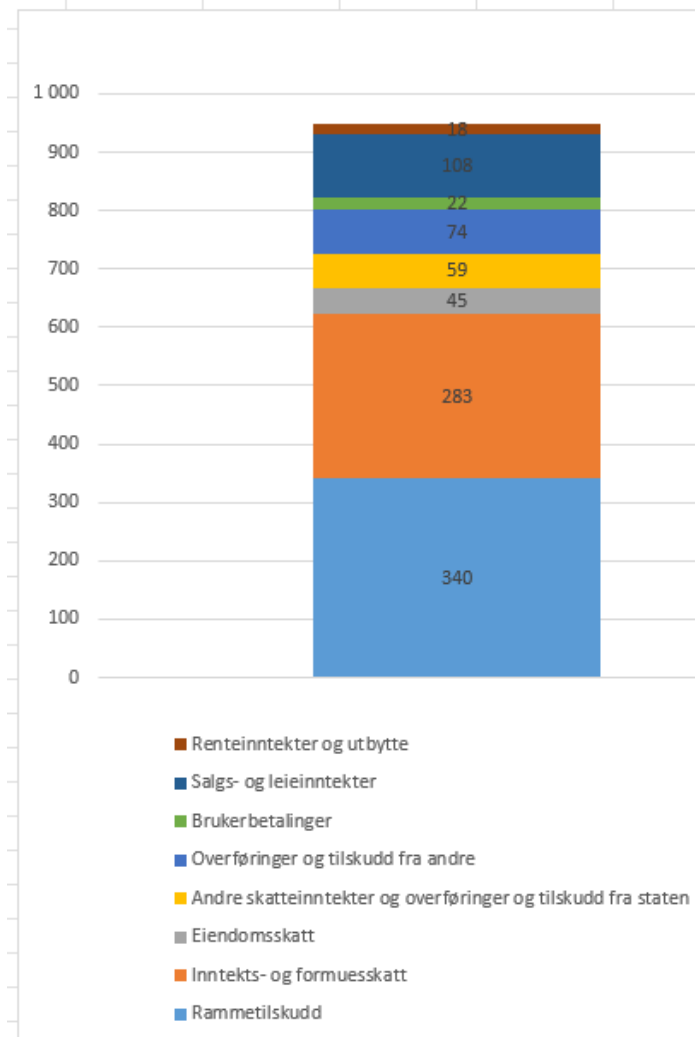

949 mill. kr. i inntekter minus 935 mill. kr. i utgifter = netto driftsresultat 14 mill.kr.

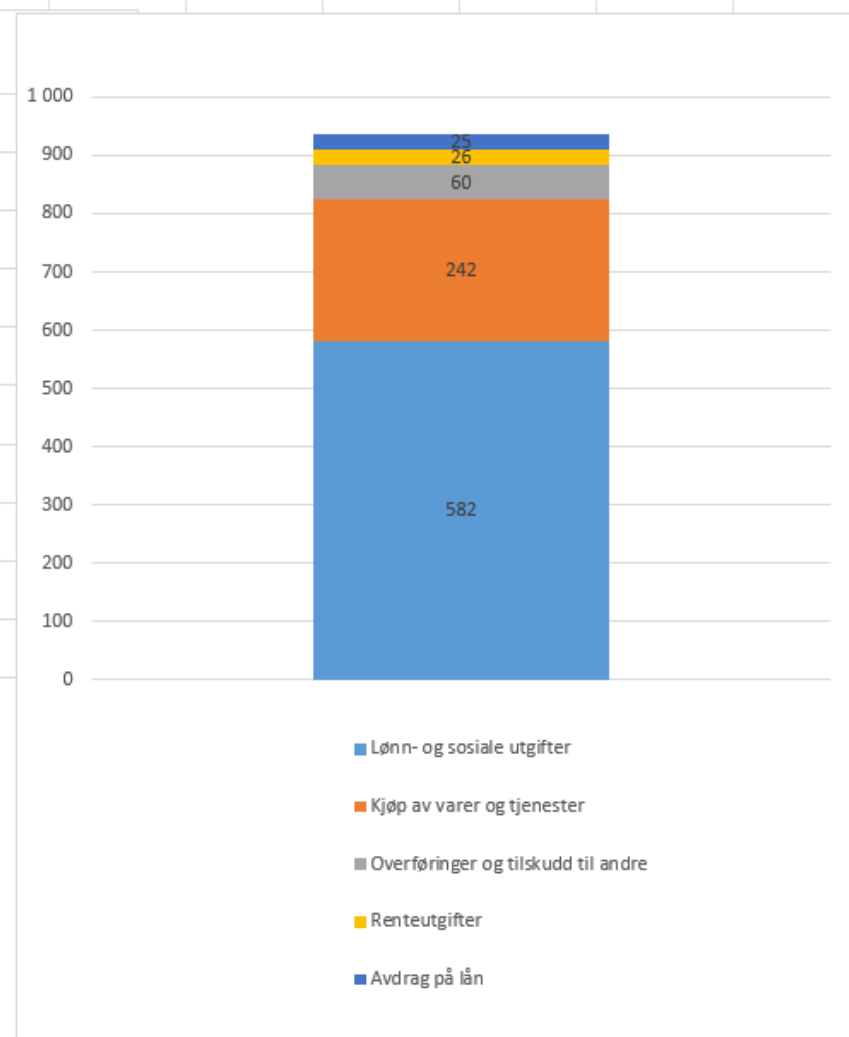
Skatt og rammetilskudd utgjør ca. 66% av driftsinntektene

Lønn og sosial utgifter utgjør ca. 62% av driftsutgiftene

Inntekter i mill. kr.

Utgifter i mill. kr.

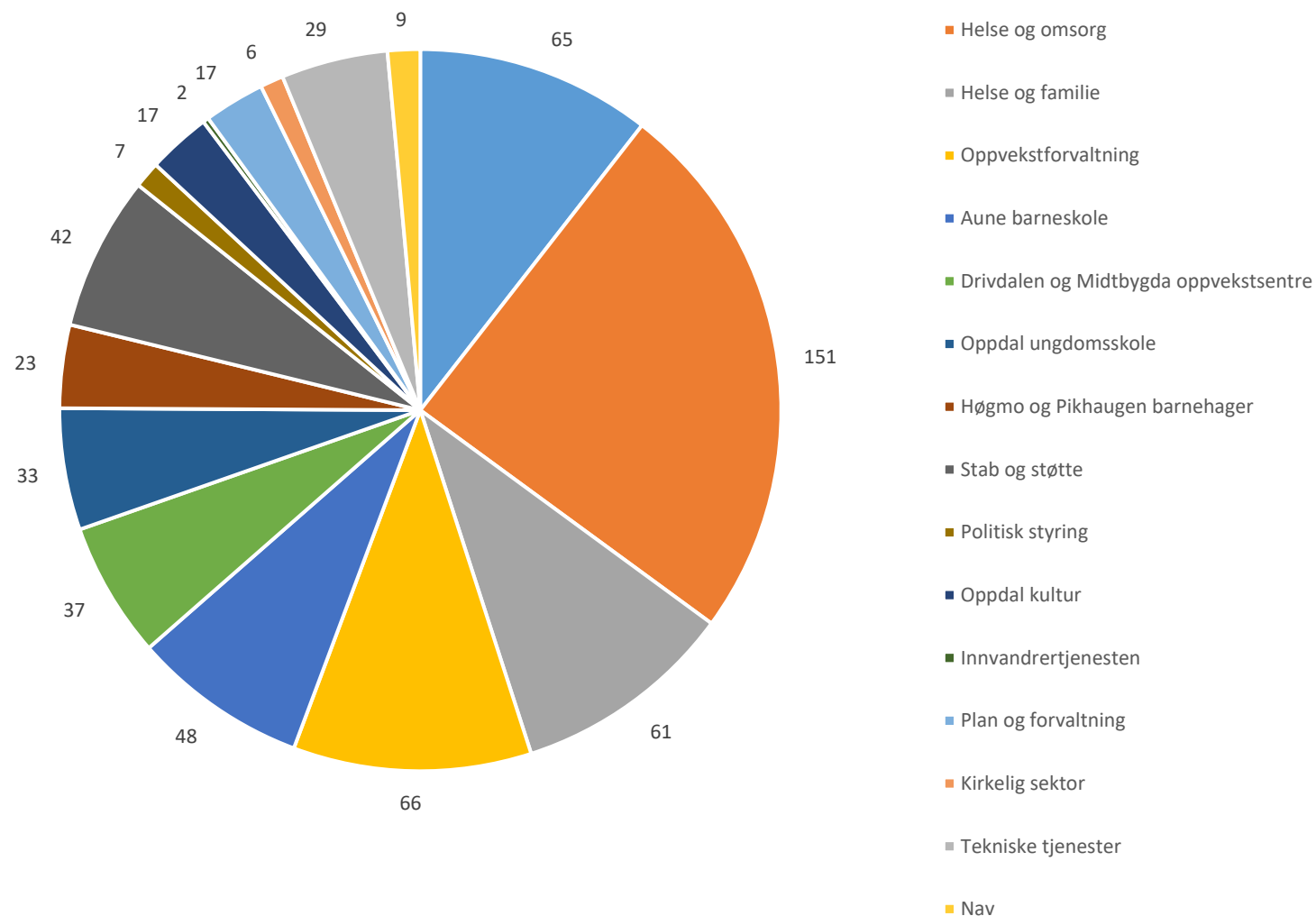

Ca. 615 mill. kr. i netto driftsutgifter til enhetene i 2026:

Helse og omsorg 277 mill. kr. (45%)

Oppvekst 208 mill. kr. (34%)

Stab/støtte, Politisk styring, Oppdal kultur, innvandrer-tjenesten, Plan/forvaltning, Kirkelig fellesråd, Tekniske tjenester, NAV 130 mill. kr. (21%)

Finansielle måltall

Budsjett 2026

Netto driftsmargin skal utgjøre minimum 1,5% i gjennomsnitt i økonomiplanperioden

1,6%

Gjeldsgrad: lånegjeld skal utgjøre maksimalt 75% av driftsinntektene i gjennomsnitt i økonomiplanperioden

69%

Disposisjonsfond: Summen av samtlige disposisjonsfond, unntatt disposisjonsfond bærekraftsfond og flyktningefond, skal utgjøre minimum 12% av driftsinntektene i gjennomsnitt i økonomiplanperioden

12%

Fond = sparepenger

- Disposisjonsfond (ubundne driftsfond): Frie fond som kan brukes etter kommunestyrets bestemmelser
 - Finansierte tiltak i drifts- og investeringsbudsjettet
 - Håndtere uforutsette forhold / engangstiltak
 - Egenkapital ved investeringer → lavere lånebehov → lavere rente- og avdragsutgifter → mer penger til enhetenes tjenesteproduksjon til innbyggerne
 - Ikke egnet til å finansiere løpende drift da det er engangspenger

Fond = sparepenger

- Disposisjonsfond (ubundne driftsfond) - En samlebetegnelse for fond som kan brukes i både drifts- og investeringsregnskapet

	Anslått saldo 31.12.25, hensyntatt forslag til netto endring i Tertial 2- rapport 2025	Disponering av netto driftsresultat 2026: Netto avsetning (+) / bruk (-)	Anslått saldo for fondet 31.12.26
→ Generelt disposisjonsfond	22	2	24 ←
Disposisjonsfond til kapitalformål	32	4	36
Infrastrukturfondet	6	3	9
Enhetsvise disposisjonsfond og øvrige disposisjonsfond	26	0	26
Flyktningefondet	39	0	39
Bærekraftsfond (til opprettholdelse av hovedstolens realverdi)	17	2	19
Bærekraftsfond kommunale driftstiltak	3	1	5
Bærekraftsfond såkornmidler	3	1	4
Bundne driftsfond		-1	
Overføring til investering		2	
Sum	147	14	161

Kommunedirektørens anbefaling hvis staten øker frie inntekter i 2026:
Styrke det generelle disposisjonsfondet for å ha en kraftigere buffer

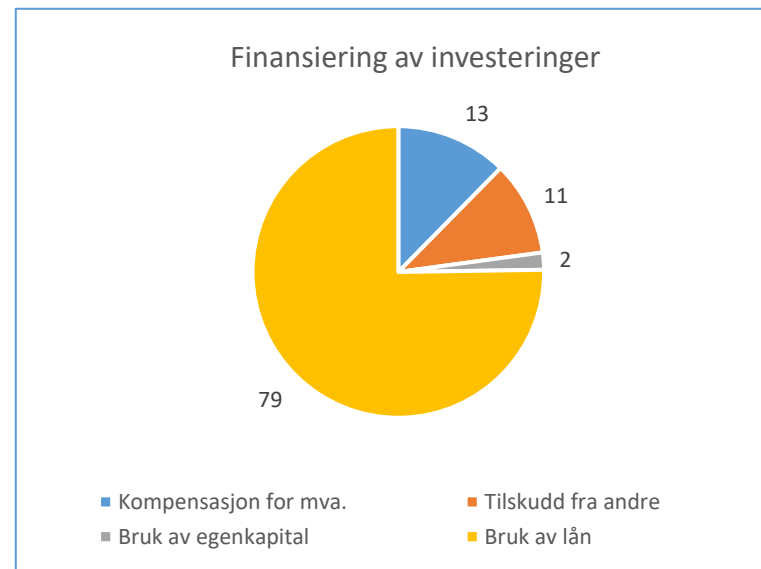
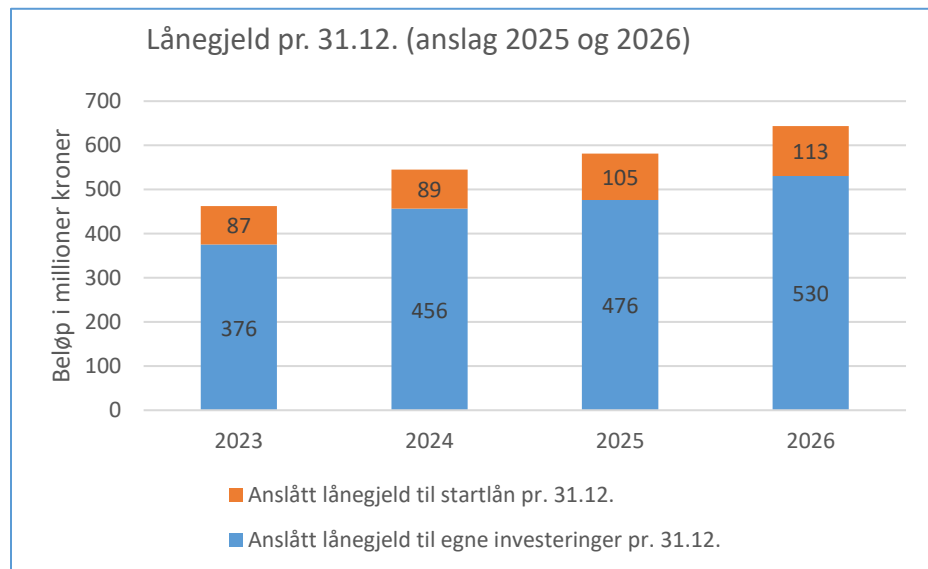
Investeringsbudsjettet 2026 – 105 millioner kroner

Bl.a.:

- Utbedring av vei, vann- og avløpsanlegg
- Auna aktivitetspark
- Boligområde Nordmjørønningen
- Renovering Pikhaugen barnehage
- Renovering / utvikling av bygninger

Lånegjeld og investeringer (beløp i mill. kr.)

Økning i lånegjeld 2023 til 2024: i hovedsak brannstasjon, helseplattformen, Høgmo barnehage og vann- og avløpsanlegg

Økning i lånegjeld fra 2024 til 2025: i hovedsak Høgmo barnehage, vann- og avløpsanlegg, boligområder og renovering/utvikling av bygninger

Økning i lånegjeld fra 2025 til 2026: i hovedsak Pikhaugen barnehage, vann- og avløpsanlegg, boligområde og renovering/utvikling av bygninger

Gebyr- og betalingssatser er en del av budsjettdokumentet

Generell økning i betalingssatsene fra 2025 til 2026: 3,4% (tilsvarer deflator)

Egne beregninger for fastsettelse av gebyr for selvkosttjenester
(vann, avløp, feiing, renovasjon, byggesak, oppmåling, private planforslag,
utslippstillatelser, eierseksjonering)

Politisk behandling av budsjett 2026

- Råd og utvalg 17.-20. november
- Formannskapet: 25. november
- Offentlig ettersyn 26. november-10. desember
- Kommunestyret: 11. desember

Uavhengig

Oppdal kommune

Lykke til med det politiske arbeidet med
budsjett 2026

Uavhengig

Oppdal kommune